

EGZOTIČNA ZADOVOLJSTVA

Piter Keri

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

Laguna

Naslov originala

Peter Carey
EXOTIC PLEASURES

EGZOTIČNA ZADOVOLJSTVA

Copyright © Peter Carey 1979

Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA

Australian Government

This project has been assisted by the *Australian Government* through the *Australia Council for the Arts*, its arts funding and advisory body.

SADRŽAJ:

Debeljko u istoriji	9
Sljuštiti	39
„Da li me voliš?“	51
Sreća	62
Zagonetna priroda plavog	103
Egzotična zadovoljstva	128
Poslednji dani čuvenog pantomimičara.	153
Vetrenjača na zapadu	158
Američki snovi.	170
Ratni zločini.	183

DEBELJKO U ISTORIJI

1

Bole ga stopala. Robna kuća kao da je beskrajna i on čudno vuče noge s posteljinom za bračni krevet pod rukom. Ovo je kao košmar – izlazna vrata su na vidiku, ali uopšte se ne približavaju, vrućina je nepodnošljiva, sve vrvi od ljudskih tela koja mu se neprestano primiču kao insekti koje privlači, a potom odbija; pokretne stepenice.

Strašno se znoji dok pokušava da izgleda ravnodušno. Posteljina se gadno izgužvala. Lično je uvio čaršave, samog sebe iznenadivši sopstvenom hrabrošću. Uzeo je posteljinu (za bračni krevet jer nije bilo jednostruke u plavoj boji) i otišao do pulta za pakovanje, povukao smeđi papir s rolne i dao se na posao. Prodavcu koji ga je upitno pogledao, blago je rekao: „Nemate ništa protiv?“ Prodavac je odvratio pogled.

Pantalone su mu ogromne, vrećaste i staromodne. Srećom, imaju velike džepove, a u džepovima se trenutno nalazi nekoliko konzervi dimljenih ostriga. S dimljenim ostrigama je lako, one su uvek u velikim bačvama na samom ulazu u samoposlugu. Često se pitao zašto je tako, zašto ih stavljaju izdvojeno? Da bi ih bilo lakše ukrasti jer ih je teško prodati? Ili na taj način izlaze u susret njemu i sličnima? Je li moguće da u robnoj kući postoji još jedan debeljko u njegovom položaju? Uživa u ovakvim teorijama, naročito voli ovakve konstrukcije, rado gradi ideje od karata sve dalje u visinu dok jedna ne zatreperi i dok se sve vrtoglavo ne sunovrati.

Približivši se obrtnim vratima, stade da okleva pokušavajući da proceni kako je najbolje ući u to čudo. Vrata se okreću brzo, bljuju ljude u radnju, kupce što pazare u poslednjem trenutku.

Odabrao je kuda će i krenuo, žureći da stigne na vreme. Obrtna vrata izbaciše Didri, kao i uvek sićušnu poput ptičice, koja nalete na njega i, prošištavši kroz zube: „prostačina“, odjuri u prodavnicu, ostavljajući ga da gleda za njom s izrazom glupavog čuđenja, iznenađenja što tako lepo lice može toliko brzo da se promeni u grimasu straha i omraze.

To, naravno, nije bila Didri. Aleksandar Finč je, međutim, razmišljao o tome kako je mogla biti ona. Dok je tužno kružio u obrtnim vratima, izlazio i lagano kretao ulicom, mislio je kako je čudno što je baš iz revolucije proistekla ta ideja koja drastično pogađa njegov život: ideja da biti debeo znači biti ugnjetač, biti pohlepan, predrevolucionaran. Istina je da su pre revolucije debeli ljudi većinom bili Amerikanci ili bogate pristalice Amerikanaca. Ali u ono doba ljudi su bili razumniji, pa su mogli prihvatiti zamisao da debeli ljudi poput Aleksandra Finča mogu da budu protiv Amerikanaca i protiv starog Dankovog režima.

Aleksandar Finč je za sebe oduvek mislio kako poseduje dopadljivo lice i figuru. Takav stav nije bio posledica uobraženosti. U školi su ga zvali „Kadlz“*, a u novinama su ga svi zvali „Tedi“ ili „Tedi ber“**. Svoje karikature je potpisivao kao „Tedi“, a kad je sebe uključivao u svoje crteže, to je uvek bio zbunjeno, okruglasti čovek s velikim dupetom koji grimase sveta posmatra nasmejanim, očinskim pogledom.

Međutim, nekako se postepeno dogodilo da svet počne gledati na Aleksandra Finča drugačije, pa je i Aleksandar Finč drugačije sebe video. Bio je prisiljen da postane drugačija karikatura, jedan od njegovih „Debelih Amerikanaca“: nastran, lakom, neprijatelj naroda.

Ali ta se promena nije odigrala prvih godina revolucije. Ako i jeste, Finč je bio previše zauzet da bi je zapazio. Kao sekretar Trideset druge oblasti beležio je, vodio zapisnike, sedmične bilte-

* Engl. *cuddles*, znači grljen, milovan, figurativno „omiljen“. (Prim. prev.)

** Engl. *Teddy Bear*, plišani meda. (Prim. prev.)

ne, desetodnevne kratke izveštaje Centralnom komitetu sedamdeset pete, ali je ipak uspevao da nađe vremena da svakodnevno crta karikature za novine i da se seti kako se prezime generala Kupera piše sa „K“, a ne sa „C“ (Majls Kuper je bio jedan od ozloglašanih izdajnika revolucije). Dužnost mu je još bila i da nadgleda i izveštava o imovinskom stanju Trideset druge oblasti, kao i da istražuje slučajeve oskudice i siromaštva gde god da ih pronade. A kad bi se, tih prvih godina, slučajno našao uvučen u kakav nesporazum, smatrao bi ga običim nesporazumom i ničim više. Ljudi su bili navikli da sve debele službenike smatraju Amerikancima ili Dankovim ljudima zato što su Amerikanci i njegovi prijatelji jedini imali dovoljno hrane da se udebljaju. Povremeno je Finč pokušavao da objasni prirodu žlezdane debljine i da istakne kako on zapravo nije pravi službenik, već više karikaturista „Tedi“ koji je oduvek bio protiv Danka.

Tih prvih godina, kad su ljudi gladovali, Finču je povremeno bivalo i nelagodno zbog debljine. Međutim, paradoksalno, pitanje debljine nije izbilo u prvi plan sve dok se stanje nije popravilo, proizvodnja dostigla i premašila predrevolucionarne rezultate, a problemi distribucije konačno manje-više nestali. I tad, naravno, hrana više uopšte nije predstavljala nikakav problem. Štaviše, sitost je dodijala do otužnosti i govorkalo se da žito truli u svetskim rezervama. Da se to ne bi dogodilo, bacali su ga u more.

Čak ni tada oblasni komiteti, a ni Komitet sedamdeset pete, ničim nisu neposredno ukazivali na debele ljude. Reč „debeo“ više se podmuklo ušunjala u jezik kao pridev s novim značenjem, kao sinonim za reči pohlepan, ružan, slab, skaredan, zao, prljav, nepošten, neko kome se ne može verovati. To nije bilo pošteno. Nastupila su loša vremena za debele ljude.

I tako sad Aleksandar Finč, sekretar tajnog udruženja „Debeli protiv revolucije“, vrućim gradskim ulicama nosi na sever ukradene posteljne čaršave za bračni krevet i konzerve dimljenih ostriga. Uske, kose oči su mu gotovo zatvorene, pa gleda

nepolje u svet kroz utešnu zavesu od trepavica. Kreće se polako, debeljko u beloj pamučnoj košulji, vrećastim sivim pantalonama, lagano hramljući, što se može protumačiti i kao geganje. Velike površine košulje su mu mokre od znoja, kao isprljane, poput namerno zalepljenih obeležja. Na njega niko ne naleće. Na semaforu stoji po strani od drugih. Čini se da je takav obostrani prećutni dogovor.

Čaršavi pod rukom su mu teški i vlažni od sparine. Nije siguran da će izgurati s njima. Možda ga još prate (ne usuđuje se da pogleda okolo), možda će ga pratiti do kuće ne bi li otkrili šta je još ukrao. Osmehnuo se pri pomisli na silne prazne konzerve dimljenih ostriga koje će naći u kontejneru za đubre u dvorištu iza kuće, na stotine praznih konzervi. I na bačvicu piva koju je ukrao Fantoni. I na malog Budu kojeg je ukrao za Fantonijev rođendan, ali ga je ipak zadržao za sebe jer mu je mnogo bilo žao (ili mu je prirasla za srce?) male, debeljuškaste skulpture. Optuživao je sebe za samoljubivost, ali kad malo bolje razmisli, malo samoljubivosti je u današnje vreme lekovića za debele ljude.

Dvoje dece projuri pored njega i svako ga sa svoje strane udari. Pomislio je da je namerno, ali nije bio siguran. Sve, čitava situacija je takva – prefinjena tiranija. Da ga tako otpuste iz jedinih novina koje su još bile naklonjene Kuperu i njegovim idejama „nemarnosti“ i „pravopisnih grešaka“. Glasno se nasmejao. „Pravopisne greške“. Gotovo je već preraslo u tradiciju da karikaturisti prave pravopisne greške. Od njih se to očekivalo i uvek su pažljivo proveravali slovne greške njegovih radova. A onda su mu rekli da su njegove slovne greške štetne i traćenje vremena, da i njega samog smatraju, uopšte uzev, „po oblačenju i stavovima neurednim i nemarnim“. Da li „neuredan i nemaran“ zapravo znači „debeo“? Nije ih pitao. Nije želeo da ih dovodi u neprijatnu situaciju.

2

Ispred kuće je parkiran Miliganov taksij. Taksij liči na Miligana: svetao je i blistav, ukrašen plavim i žutim prugama. Miligan je pruge lično naneo sprejom. Po svemu izgleda kao automobil iz lunaparka, naročito po preko matrice naslikanim ružičastim zvezdama na vozačkim vratima.

Miligan najverovatnije spava.

Iza Miliganovog taksija stoji kuća, vrlo mirna i vrlo neuredna, okrećena u onu naročitu boju železničkih stanica i školskih zgrada: tamnozelenu i prljavožutu. Kroz žućkastu farbu gvozdeno ograde balkona izbija rđa, a na terasi na spratu s uzice vise i landaraju dvoje velike, vrećaste gaće.

Jedna od šest takvih kuća, potpuno istih, okruženih blokovima betonskih stambenih zgrada i velikim površinama praznog zemljišta obraslog suvim čičkom i korovom. Sam drum spada u glavne puteve i još je zadržao nešto od svoje predrevolucionarne veličine: oivičen drvoredom brestova, prava je avenija što vodi ka centru grada.

Mali vrt ispred kuće pun je korova i Glajnovih rotkvi. Finč obazrivo otvora ulazna vrata nadajući se da će unutra biti svežije, ali znajući da zapravo neće. U polumraku pipa po podu u potrazi za pismima. Nije bilo nijednog – mora biti da ih je Fantoni uzeo. Na podu su još vidljive tamne mrlje, tamo gde je Mej sedeo i tri sata udarao glavom. Niko se nije potrudio da opere krv.

Zastao je u mračnom prolazu i oslušnuo. Kuća je odavala utisak mesta na kojem niko ništa ne radi, nekakve bezbrižnosti. Mej je na spratu, sluša ploču Sibelijusa. Sva je izgrebana i Mej se mršti dok sluša, ali ima samo tu ploču, pa nju sluša neprestano. Muzika se probijala kroz ustajao, vruć vazduh u hodniku i Finča obuže nada da Fantoni nije u kuhinji i da ne čita svoju „korespondenciju“ – nije želeo da Fantoni vidi posteljinu. Polako se odvuкао hodnikom, prošao pored podnožja visokih, strmih stepenica, kroz neobičan plakar gde Glajno u dvema ulubljenim aluminijumskim šerpama sprema svoje vegetarijanske obroke,

pa ušao u kuhinju, gde je Fantoni, odeven u havajsku košulju s cvetnim uzorkom i pušeci cigaru, čitao svoju „korespondenciju“ i gladio velike brke koji su mu delimično skrivali mala usta. Finč se često čudio kako tako krupan čovek ima toliko mala usta. Fantoniju su i šake male, ali ruke su mu krupne i mišićave. Glava mu je gotovo potpuno obrijana, prekriva je samo sasvim kratka četka vlasi, a potiljak mu je sav u neobičnim naborima. Fantoni je najmlađi od šestorice debelih ljudi koji žive u ovoj kući. Bivši čuvar parkinga, od otprilike dvadeset osam godina, on je najveštiji lopov među njima. Da nije Fantonija, svi bi gotovo gladovali kad bi živeli od svojih penzija. Jedino Miligan je imao dodatni prihod.

Fantoni je svuda imao veze. Mogao je da nabavi hranu. Sve je mogao da nabavi. Može da nabavi sve osim dinamita koji mu je potreban da digne u vazduh Spomenik Šesnaestom oktobru. Već dva meseca traga za dinamitom. Fantoni je vođa i glavna pokretačka sila udruženja „Debeli protiv revolucije“. Ostali su više nešto poput najamničke vojske koja se bori za Fantonijev cilj, a to je „naučiti te majmunčice pameti“.

Fantoni nije podigao pogled kad je Finč ušao. Nije pogledao Finča ni kad ga je ovaj pozdravio. Ničim nije pokazao da je svečanost Finčovog prisustva. Zato što je zaokupljen svojom „korespondencijom“, čiju prirodu nikad nikome nije otkrio. Prvi put u životu srećan što Fantoni nije podigao pogled, Finč je nastavio na verandu natkrivenu zelenim pleksiglasom, promakao pored Fantonijevog potpuno novog bicikla i Glajnovog bilja, pa betonskom stazom pokraj kuhinjskog prozora, da bi ušao u ono što nazivaju „novom dogradnjom“.

„Novu dogradnju“ čine dve sobe pridodate kući sa zadnje strane. Spoljni zidovi su im od valovitog metala obojenog u tamno-crvenu boju rđe. Iznutra deluju malo prijatnije. Jedna prostorija je prazna. Druga je Finčova. Finčova soba je puna koječega – knjiga, papira, razglednica iz Italije s reprodukcijama renesansnog slikarstva, a tu je i figura Bude, kao i poster s Rubensovom

reprodukcijom. Iznad krevetskog uzglavlja od šperploče imao je okačenu staru mapu Islanda, a najveće rupe na smeđem filcanom tepihu prekrivala je siva kozja koža, dok je preko svetlećeg globusa bio navučen kineski lampion od hartije.

Otvorio je vrata, uzmakao za jedan korak i navukao tipičan izraz lica jednog debeljka tek da osigura odvratnost nevidljivog posmatrača. Soba nije imala izolaciju, pa je sa svakim sledećim vrućim danom bivala sve toplija i toplija. U četiri izjutra bi se malo rashladila, da bi već u sedam počela ponovo da se zagreva. Toplota uvek izmami neobične mirise prethodnih stanara, po vrućini se razliva zadah nepoznatog znoja i tuđih nadanja, utvara tuđih snova i prosutog sredstva za čišćenje s mirisom bora.

Prozor se ne otvara. Na vratima nema mreže protiv muva. Može da bira između gušenja i komaraca.

Pre samo godinu dana nacrtao je čitav niz karikatura o uslovima stanovanja. Prikazao je barake od valovitog lima, ogromne muve, jarnosne pacove i Danka kako plaća stanarinu. Nakon što je objavljena četvrta karikatura, telefonirali su mu Dankovi ljudi. Zapretili su mu da će ga baciti u tamnicu zbog izdaje, da će ga prebiti, mučiti. Veoma se bio uplašio, ali nisu učinili ništa.

A sad on živi u sobici od valovitog lima s golemim zunzarama i ponekim pacovom. Čudno, ali u izvesnom smislu je zadovoljan time što više nije samo posmatrač, no to je ipak sasvim neznatno zadovoljstvo, premalo da bi nadvladalo osećanje očajanja u koje su ga bacali mirisi i gušenje zbog vrućine.

Otvorio je nevešto upakovan paket s posteljnom i namestio čaršave na krevet. Plavo je hladno. Baš zato je žarko želeo plave, jer su hladniji od belih, a i stoga što se na njima manje vidi prljavština. Stari čaršavi su postali ogavno smeđi. Da nisu uvedeni u spisak inventara, izbacio bi ih i zapalio. Umesto toga ih je smotao i gurnuo pod krevet.

Da je Fantoni video čaršave, izbila bi svađa. Ponovo bi ga optužili za samoljubivost, da krade luksuznu robu umesto hrane. Ali Fantoni se uvek snađe da obezbedi dovoljno hrane.

Sljuštio je sa sebe slepljenu odeću natopljenu znojem i bacio je na prostirku od kozje kože. Saginjući se da skinе čarape, krajičkom oka je uhvatio prizor svoga tela. Polako se uspravio, zapanjen. Ovo je Aleksandar Finč čiji se otac prezivao Senti, ali je nazvao sebe Finč zato što je na crnoj berzi prodavao američke cigarete, pa je smatrao da prezime Finč zvuči veoma američki. Ovo je Aleksandar Finč, tridesetpetogodišnjak, veoma debeo, veoma umoran i, najednom, beznadežno tužan. Poput mesnatih zavesa, od pupka naniže vise mu tri ogromna valjka od sala. Pojasevi za spasavanje. Rukom je dograbio salo, stegnuo ga sa željom da ga otrgne. Stezao je sve dok ga nije zabolelo, a onda je stegnuo još jače. Uprkos svim Rubensovim slikama, uprkos malome Budi, više nije ni ponosan ni srećan što je debeo. Ovo više nije „Tedi“. Ali nije još ni Fantoni ni Glajno – on ne mrzi „te majmunčiče“. I ma koliko se pretvarao, nikad nije potpuno ubedljiv. Sumnjiče ga za blagost.

Ovo je Finč čiji se otac prezivao Senti, čiji otac nije bio debeo, čija majka nije bila debela, čiji se deda mogao prezivati Čong ili Čing, jer kako drugačije objasniti te uske, kose oči i čekinjastu crnu kosu?

3

U kući ih je šestorica debelih: Finč, Fantoni, Mej, Miligan, Glajno i jedan koji nikad nije obelodanio svoje ime. „Onaj što neće da kaže kako se zove“ ovde je od početka. Viši je, teži i jači od svakog od njih, uključujući i Fantonija. „Onaj što neće da kaže kako se zove“ ima široko lice grubih crta i slomljenog nosa. Sa svih strana je obrastao maljama, rastu mu iz nosa i ušiju, žbunasto se kostreše kao sede obrve, dlakave su mu ruke, prsti, čak i – zapazio je Finč – čak i velika, okrugla zadnjica. On je jedini prvobitni stanar. Zbog njega je Florens Najtingejl predložila to mesto Fantoniju, misleći kako će se sprijateljiti s drugim debeljom. A Fantoni je smeštaj ponudio Miliganu. Mesec-dva posle toga, Finč i Mej su šetali Avenijom Šesnaestog oktobra (neka-da poznatom kao Kraljevsko šetalište) i primetili kako trojica

muškaraca razgovaraju na balkonu ispred Fantonijeve sobe na spratu. Fantoni je mahnuo, Mej mu je otpozdravio mahanjem, a Miligan ih je pozvao da se popnu, pa su tako i učinili. Glajno se uselio nedelju dana kasnije, pošto ga je s pismom preporuke poslala Florens Najtingejl.

Sad već legendarni plan o useljavanju novih stanara potekao je od Fantonija. Premda „onaj što neće da kaže svoje ime“ nikada nije učestvovao u njemu, nije se mešao niti je išta prijavio vlastima.

„Onaj što neće da kaže svoje ime“ govori malo i uzdržan je. Ali uvek kaže dobro jutro i laku noć, a jednom je s Finčom razgovarao o Islandu, onoga dana kad je Finč doneo kući mapu. Finč veruje da je on mornar, ali Fantoni tvrdi da je to Kalsen, akademik kog su izbacili s univerziteta jer je zaveo jednu od „malih mršavica“.

S rukama zarivenim u stomak, Finč je stao ispred ogledala. Pitao se šta bi Fantoni rekao kad bi znao da je bio veren s dve-ma sićušnim curama, sa Didri i En, krhkim devojkama tananih, dečjih ruku, koje su ga volele potpunom i nerazumnom ljubavlju, kao i on njih, pre revolucije.

4

Mej je okrenuo Sibelijusovu ploču na drugu stranu i započeo još jedno pismo svojoj ženi. Započeo je sa: Draga Ajris, samo jedno kratko pisamce da kažem kako je sve u redu.

5

Finč je sedeo u kuhinji i prelistavao knjigu o Botičeliju koju je upravo bio kupio. Koštala je pola njegove penzije. Svi su bili van kuće. Nežno je okretao stranu po stranu, uživajući u skupoćenom papiru isto koliko i u reprodukcijama.

Začuo je okretanje ključa u bravi ulaznih vrata iza sebe. Sklonio je knjigu u plakar ispod sudopere, među šerpe, i počeo da ispiira boce za mleko; ima ih na desetine i sve su prljave, sve smrde.

Iz hodnika se čuje brektanje i psovanje. Čuo je kako Fantoni govori nešto o maloj gamadi, malim govнарima. Glajno takođe nešto reče. Glasovi im imaju prizvuk neuobičajene hitnje. Obojica istovremeno uđoše u kuhinju. Odeća im je sva prljava, Fantoni je u kombinezonu.

Išli smo u Dir park, reče Glajno.

U Dir parku se nalazi fabrika eksploziva. Fantoni već meseci govori o njoj. Nije mu poznato kakvu vrstu eksploziva tamo prave, ali je ubeđen da se radi o dinamitu.

Fantoni odgurnu Finča od sudopere i poče da spira prljavštinu s ruku i lica. Mala gamad ima puške, reče.

Finč pogleda Glajna, koji se naslonio na vrata i sklopio oči otvarajući i zatvarajući šake. Drhtao je. Jedan mu je obli, glatki obraz ogreban i kroz providnu kožu curi mu krv. Mislio sam da ću ponovo tamo zaglaviti, mislio sam da smo ovoga puta stvarno gotovi, izusti.

Umukni Glajno, reče Fantoni.

Hriste, reče Glajno, kad jednom uđeš u neko takvo mesto, poželiš da više nikad ne vidiš ništa slično.

Govorio je o zatvoru. Izgleda da je od straha nadvladao svoju stidljivost. Hriste, ne bih to više mogao podneti, reče.

Jeste li uzeli dinamit?, upita Finč dodajući Fantoniju kuhinjsku krpu da se izbriše.

A šta misliš?!, dobaci Fantoni. Prošlo ti je vreme za odlazak u krevet.

Finč pođe, zabrinut za svoju knjigu o Botičeliju.

6

Uskoro će doći Florens Najtingejl da prikupi stanarinu. Najavila se za osam uveče, a zapravo će krišom stići u pola osam, ući će kroz zadnje dvorište, u „novu dogradnju“, da poseti Finča.

Finč je ustao rano, istuširao se i brižljivo obrijao. Sad je čeka u svojoj sobi, zatvorivši vrata radi privatnosti, usplahirenim pogledom proverava je li sve uredno i na svom mestu.

Ove posete nikad ne pominju ostalima, a prećutno su se sporazumeli da nikad i neće.

Na vratima se začu tiho kuckanje i Florens Najtingejl uđe stidljivo se osmehujući. O, kako je vruće, reče. Obučena je u jednostavnu žutu haljinu i kožne sandale s vrpcama omotananim oko cevanica. Zatvorila je vrata s preteranom obazrivošću i na prstima prišla Finču, koji je ustao lica ovenčanog širokim osmehom.

Zdravo Kadlze, reče i poljubi ga u obraz. Finč je zagrl i blago potapša po leđima. Reče: Vrućina...

Kao i obično, Finč sede na krevet, a Florens Najtingejl, ukrtivši noge u stilu joge, sede na podnu prostirku od kozje kože pred njegovim nogama. Finč joj je jednom rekao: Izgledaš kao da te je Modiljani naslikao. Obradovalo ga je što ona zna za Modiljanija i što joj je takvo poređenje polaskalo. Florens ima duguljasto lice pravilnih crta s nešto malo dužim ali ne i širokim nosom. Zubi su joj pravilni i savršeno zdravi, ali malčice poduži. Sad joj se, međutim, zubi ne vide jer su joj usne sastavljene i izvijene u čudnovati, hladni osmejак koji nagoveštava setu. Zajedno uživaju u svojoj seti, Finč i Florens Najtingejl. Sive oči su joj veoma krupne i široko razmaknute, prelazi pogledom po sobi kao što uvek čini, tragajući za novim predmetima.

Vrućina je dostigla četrdeset stepeni, kaže, volan je vreo da opečeš prste...

Išao sam u kupovinu, kaže Finč. Kupio sam knjigu o Botičeliju.

Ona poče brže da preleće pogledom po sobi. Gde je? Hoćeš li mi je pokazati?

Finč se zakikota. U kuhinjskom plakaru je, reče. Naišao je Fantoni dok sam je čitao.

Ne treba da se plašiš Fantonija, reče ona. Neće te pojesti. Nabavio si i plavu posteljину, za bračni krevet. Podigla je obrve.

To nije važno, odvрати on, uzeo sam je samo zbog boje.

Ne verujem ti, reče ona. Dupla posteljina. On ne zna zašto, ali Florens Najtingejl voli da izmišlja njegov tajni ljubavni život.

U svakom slučaju, oboje u tome uživaju, u tom seksualnom/ asexualnom flertovanju. Finč nikad nije siguran ima li ičega među njima, ali nikada nije zaista gajio nade u vezi sa Florens Najtingejl, mada je mnogo puta s njom vodio ljubav u snu i polusnu. Zapravo, nije mu dovoljno krhka. U njoj ima snage koju pokušava da sakrije devojačkom sramežljivošću. A ponekad se kreće neobično nezgrapno, kao da logička sila njenog razuma pokušava da opovrgne telesnu okretnost i ljupkost. Sela je na pod i osobenim pokretom naherila glavu u stranu, pa joj duga kosa pada preko jednog oka. A kako je Borac za slobodu?, upita ga.

Borac za slobodu je nadimak koji je Finč dao Fantoniju. O, ništa naročito, odgovori, još ništa nismo učinili, samo planovi.

Upravo sam prošla kolima pored Spomenika Šesnaestom oktobru, reče ona, stoji još uvek.

Ne možemo da nabavimo eksploziv, reče Finč. Možda ćemo ga samo prefarbati u žuto.

Možda bi trebalo da ga pojedete, reče Florens Najtingejl.

Finču se ovo dopade. Ovo ti je dobro, Nensi, strašna si, stvarno.

To je tvoja uloga, reče Florens Najtingejl, zar ne? Onaj što jede? Trebalo bi da se vladaš u skladu sa svojim likom, onako kako to od tebe očekuju. Trebalo bi da sve pojedeš. Da pojedeš Komitet Sedamdeset pete. Obgrlila je svoja kolena i stala se ljujljati napred-nazad na podu, balansirajući na zadnjici.

Finč je pokušavao da joj ne gleda pod suknju. Prava gozba, reče.

Ona skupi dlanove u trubu i reče: Debeli protiv revolucije pojeli su generala Kupera.

I generala Alvareza, reče on.

A prošle noći je prožderala i Centralna robna kuća, reče ona. U Aveniji Šesnaestog oktobra pronađene su velike gomi- le govana.

Uz tebe se osećam kao u dobra stara vremena, reče on. Kao dobar, a ne kao zao debeljko.

Moram da idem, reče ona. Noćas sam kasno došla kući. Donela sam ti cigare, samo za tebe.

Skočila je, poljubila ga i izašla pre nego što je stigao da joj zahvali. Ostao je na krevetu, s nejasnim razočaranjem u duši, da zuri u prostirku od kozje kože.

A onda se polako osmehnu samome sebi misleći o tome kako bi bilo pojesti Spomenik Šesnaestom oktobru.

7

Florens Najtingejl će uskoro biti ovde da prikupi stanarinu. Osim Fantonija, koji se tušira, i Glajna, koji u svom malom plakar- kuva vegetarijanski obrok, svi su u kuhinji.

Finč sedi na kerozinskoj bubnjari uz zadnju nadogradnju, u nadi da će uhvatiti bar malo jutarnjeg povetarca.

Miligan, u vrlo tesnoj plavoj košulji, žutoj majici i s metaliziranim naočarima, čučnuo je pored njega osmehujući se za sebe i trljajući ruke. Upravo je bio završio veoma dugačku i zapetljaju- nu priču o prostitutki koju je pokupio taksijem i koja mu je pla- tila dvostruko samo da je pusti da na zadnjem sedištu odradi svoj posao. Naterala ga je da okrene retrovizor. Nikoga nije bri- ga da li je priča istinita ili nije.

Važi, rekao je Miligan.

Miligan nosi pretesnu odeću, kao da su odevni predmeti korseti. Tvrdi da je to dobro za krv, tesna odeća. Ali meso mu izbija u čudnim izbočinama na bokovima, stomaku i rukama. Izgleda kao da je nečim napunjen, kao nasmejana ćurka sprem- na za rernu.

Miligan uvek ima neku priču. Njegov život je neprestana lakrdija, zbirka priča o prostitutkama i izgređnicima, raznim „likovima“, lepim ženama, čudljivim starim gospođama, homo- seksualcima i nakazama s dve glave. On zna i mnogo viceva. Finč i Mej često sede na plišanim jastucima u Miliganovoj sobi i slušaju njegove priče, ali one loše utiču na Meja, koji postaje potišten. Veče se uvek završi Mejovim ljutitim rečima: Isuse,

hoću da jebem, toliko mi se jebe da me sve boli. Ali Miligan se samo i dalje smeje, nikako ne shvatajući da to loše utiče na Meja.

Mej, Finč, Miligan i „onaj koji neće da kaže kako se zove“ vrzmaju se po kuhinji pijuckajući Glajnovu pivo domaće proizvodnje. Finč je predložio da pre dolaska Florens Najtingejl operu prljave boce od mleka i svi su se složili kako je to dobra ideja. Međutim, svi su ostali da sede i piju Glajnovu domaće pivo. To pivo se nikome ne sviđa, ali od svega je najteže ukra-
sti alkohol. Čak ni Fantoni ne može da nabavi piće. Jednom je uspeo da nabavi bačvicu piva od trideset i četiri litra, ali stajala je u dvorištu iza kuće čitavih godinu dana pre nego što je Glajno uspeo da mazne pumpu kako bi ispumpao njenu sardžinu. Bar jednom su se pošteno napili i umalo da ih sve zajedno uhaps-
se kad su otišli da zapišaju spomen-ploču ispred uprave Pede-
set i četvrte oblasti.

Niko ne priča mnogo. Otpijaju Glajnovu pivo iz tegli od dže-
ma i osvrću se po sobi kao da razmatraju kako bi je očistili, uklo-
nili boce od mleka, učinili nešto s kantom za otpatke – zapravo
kartonskom kutijom iz koje se već nedelju dana na pod preli-
vaju ljuske od jaja, konzerve i korice hleba. Kadikad Mej pročita
nešto iz starih novina glasno se smejući. Kad se Mej smeje, Finč
se osmehuje. Srećan je kad vidi da se Mej smeje, jer kad se ne
smeje, veoma je tužan i lako podložan nagonu da razbija stvari
i nanosi sebi povrede. Mejovo čelo je još izbrazdano ožiljcima
od onda kad je tri sata lupao glavom o ulazna vrata. Na sloju
boje još su vidljivi tragovi krvi.

Mej stalno nosi sako, čak i večeras po ovoj vrućini. Sav je bez-
obličan. Ima dvostruki podvaljak, a obrazi mu vise s obe strane
nosa. Počeo je da ćelavi i veoma je zabrinut zbog gubitka kose.
Najveći deo dana spava kako bi umakao depresiji, a noći provo-
di tumarajući po kući, ispijajući bezbrojne čaše vode, puštajući
svoju gramofonsku ploču i stenjući u nastojanju da zaspi.

Mej je jedini koji je pre revolucije bio oženjen. U ovaj grad
je došao pošto su mu dali otkaz na poslu prodavca frižidera, a
kasnije je trebalo da mu se pridruži i supruga. Sad više ne može
da je nađe. Prodala je njihovu kuću, a on joj neprestano piše
pisma i trudi se da se seti svakoga ko bi mogao znati nešto o
tome gde se ona nalazi.

Mej je takođe zaljubljen u Florens Najtingejl, po čemu se ne
razlikuje od ostale petorice, čak ni od Fantonija, koji tvrdi da
je za njegov ukus premršava i neuhranjena.

Florens Najtingejl im je drugarica, poverenica, naplatilac
stanarine, njihova maskota. Radi za revoluciju, ali je protiv nje.
Uskoro će biti ovde. Svi je čekaju. Razgovaraju o tome kako će
biti obučena.

Miligan napregnuto zuri u svoj veliki sat omega i odbrojava:
bip, bop, bip, pri trećem otkucaju...

Zvoni zvono na ulaznim vratima. To je Florens Najtingejl.

Najednom skoči „onaj koji neće da kaže kako se zove“. Ja ću,
ja ću, kaže. Veoma je ozbiljan, ali mu slomljeno, izmučeno lice
poprima veoma nežan izraz.

Ja ću, kaže. Zadihano. Brzim, teškim koracima prolazi hod-
nikom, u hitnji pogrbljen kao divlja životinja što juri kroz džun-
glu, kao nosorog što rije kroz travu i šiblje. Šuška se da je u lju-
bavnoj vezi sa Florens Najtingejl, ali to se ne čini mogućim.

Svi su se okupili u kuhinji, krupnih, mekanih tela zbijenih
oko vrata. Dok se Florens Najtingejl približava vratima, nast-
je garanje i muvanje, a Mej poigrava oko njih, nesposoban da
se probije, uzvikujući visokim, unjkavim glasom: „Napravite
malo mesta, mesta za damu s krupnim, plavim očima“, pa svi
odjednom počnu odgurivati sve oko sebe. Konačno i Fantoni
stiže s tuširanja i kaže: „Za boga miloga, dajte, oslobodite malo
prostora.“

Svi su vrlo tihi. Niko ne želi da ga čuje kako psuje pred Flo-
rens Najtingejl. Samo Fantoni je u stanju to da učini, niko drugi.
Sad joj je klimnuo glavom dajući joj do znanja kako bi trebalo

da sedne na jednu od dve raspoložive stolice. On seda na drugu. Ostalima su namenjene razne gajbe, kante od kerozina i bure od piva za koje kažu da izaziva šuljeve.

Fantoni je obukao novo safari odelo, ali to niko ne pominje. Na rukavima ima našivene ambleme i epolete. Niko nikada nije video te ambleme. Niko ih ni rečju ne pominje. Pretvaraju se da Fantoni i inače nosi to belo vuneno odelo.

Florens Najtingejl sede prirodno, s rukama položenim na kri-
lo. Pozdravila je svakoga poimence, a „onome što neće da kaže kako se zove“ jednostavno je rekla: „Zdravo.“ Ali nije teško primetiti da među njima ima nečeg. „Onaj što neće da kaže kako se zove“ zastruga po podu svojim velikim stopalom i iznenada se široko osmehnu. „Zdravo“, reče.

Fantoni onda prikupi novac za stanarinu, koju plaćaju od svojih penzija. Iznos stanarine nije veliki, ali ni penzije nisu velike. Samo Miligan zarađuje, što mu pruža izvesnu samostalnost.

Ispostavilo se da Finč nema dovoljno za stanarinu. Namera-
vao je da sumu koja mu nedostaje pozajmi od Miligana, ali je zaboravio. Sad mu je nelagodno da ga pita pred Fantonijem.

Nemam baš sve, reče.

Ništa zato, nabavićeš sledeće nedelje, reče Florens Najtingejl. Prebrojala je novac i svakome od njih dala priznanicu. Finč pokušava da uhvati Miliganov pogled.

Mrzim ovaj posao, užasno je od vas uzimati pare, kazala je kasnije, dok su svi pušili cigare koje im je donela i pili Glajno-
vo domaće pivo.

Glajno je sedeo na bačvi od piva. A kakav bi posao volela?, upitao ju je. Ali pri tome uopšte nije gledao u Florens Najtingejl. Glajno ne gleda nikad ni u koga.

Volela bih da se staram o vama, reče Florens Najtingejl. Mogli bismo da živimo svi zajedno i ja bih vam pravila palačinke.

A ko bi nam onda donosio cigare?, reče Fantoni. I svi se nasmejaše.

8

Svi su bili malo pripiti.

Glajno, odsviraj nam nešto, reče Florens Najtingejl.

Glajno ne reče ništa, ali kao da je odjednom porastao, pa su mu široka pleća potpuno zaklonila istureni prozor. Meka, seda kosa pala mu je preko lica.

Hajde, Glajno, odsviraj nam nešto, sad rekoše svi redom. Sve dok Glajno konačno iz zadnjeg džepa nije izvadio usnu harmo-
niku i, ne gledajući ni u koga, zasvirao. Svirao je veoma sporu, otegnutu melodiju. Melodija je Finča podsetila na albatrosa, na albatrosa što leti nad nepreglednim, praznim okeanom. Albatros ne ide nikuda. Glajno je toliko pognuo glavu da niko ne vidi usnu harmoniku zavučenu između nosa i grudi. Samo se njegove ružičaste, gotovo providne ruke polako pomeraju s jedne na drugu stranu.

A onda, kao da se predomislio, albatros postaje Ciganin tor-
bar ili pijani trubadur. Glajnova glava podrhtava, stopalom lupa po podu, ruke mu plešu.

Miligan skoči na noge. Zaigrao je mornarski ples – neka engleska narodna igra, pomisli Finč – koji je možda i sam izmi-
slio, kao što se dosetio i da naslika ružičaste zvezde na vratima svog taksija. Miligan ima srećno, vragolasto lice čije obrve poi-
gravaju nad metaliziranim naočarama. Da je mršaviji, lice bi mu možda bilo čak i lepo. Miliganovo lice je napola ozbiljno, a delimično šaljivo, usredsređeno na igru, pa i Florens Najtingejl polako ustade. Oboje zaigraše, Florens Najtingejl se vrtela i okre-
tala, kosa joj je letela, oči su joj bile gotovo sklopljene. Muzika je postajala sve brža i brža, pa su se petorica debelih muškara-
ca povukla i stala uza zid kao da su odbačeni centrifugalnom silom. Sklanjajući sto s puta, Finč umalo nije izgubio ravnotežu. Miligan se sav zajapurio, lica kao cvekla, znojio se i pušio kao parna mašina. Salo na golim bedrima mrdalo se i treslo, a gru-
di pod majicom poskakivale su gore-dole. Najednom se brzo zavrteo u stranu, u kraj sobe, i sručio se na pod.